Biuro Zarządu Głównego
02 - 520 Warszawa ul. Wiśniowa 50
tel. 640 80 23; 640 82 67 **fax** 849 82 30

Warszawa, dn. 28 lipca 2008r.

Uchwała Nr 143 -VI/2008
Prezydium Zarządu Głównego
NSZZ FiPW
z dnia 28 lipca 2008r.

Mimo trwających blisko dwa lata intensywnych prac (często podejmowanych wspólnie ze związkiem zawodowym) nad opracowaniem projektu ustawy o Służbie Więziennej, nie udało się stronie służbowej przedstawić projektu ustawy, który byłby reformatorski, odpowiadający rzeczywistym oraz merytorycznym i pragmatycznym potrzebom polskiego więziennictwa, ale także był powszechnie akceptowalny dla ogółu funkcjonariuszy. Mimo zmiany nazewnictwa i kolejności poszczególnych rozdziałów, mimo wprowadzenia zmiany brzmienia niektórych uregulowań, trudno oprzeć się wrażeniu, że nadal będziemy funkcjonować „pod rządami" starej ustawy. Oczekiwania funkcjonariuszy były i są dalej idące. Związek zawodowy wielokrotnie zajmował stanowisko dotyczące kolejnych wersji projektów, brał także udział w ich konsultowaniu. Mimo przedstawiania na piśmie swoich opinii nie otrzymywaliśmy wyjaśnień odrzucania niektórych naszych uwag, o czym jest mowa w art. 19 ust. 3 ustawy o związkach zawodowych. Dlatego też część, zgłaszanych aktualnie uwag i propozycji, będzie powieleniem poprzednich. Liczymy, że będą one uwzględnione, bądź uzyskamy pisemne uzasadnienie ich odrzucenia, by ich skutecznie bronić w trakcie prac parlamentarnych.

Prezydium Zarządu Głównego NSZZ Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa po zapoznaniu się z projektem **ustawy o Służbie Więziennej** *(wersja z dnia 27 czerwca 2008r.)* postanowiło zgłosić następujące uwagi:

1. **art. 9. i 10.** - ***brak jest uregulowań dotyczących organizacji świadczeń z zakresu medycyny pracy.*** W projekcie ustawy wprowadzono nowy Rozdział 13 „Zdrowie i bezpieczeństwo funkcjonariuszy w służbie", lecz brak jest zapisów dotyczących zadań i odpowiedzialności konkretnych przełożonych (na różnych szczeblach zarządzania) za ich organizację i realizację. Zapis art. 115 ust. 1 jest w tym zakresie nie wystarczający.
   Natomiast zgodnie z wcześniejszymi uzgodnieniami w tym zakresie, oraz zaawansowanym już legislacyjnie *projektem rozporządzenia w sprawie służby medycyny pracy w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej* – zespoły medycyny pracy będą usytuowane przy okręgowych inspektoratach Służby Więziennej. Należy to usankcjonować, stosownymi zapisami, w ustawie o Służbie Więziennej.

2. **art. 13.** - wnosimy o jednoznaczne ***ustanowienie dnia 8 lutego świętem Służby Więziennej.*** Data ta związana jest z wydaniem w dniu 8 lutego 1919r. „Dekretu w sprawie tymczasowych przepisów więziennych" i jest powszechnie akceptowana przez szeroką kadrę funkcjonariuszy. Aktualnie prowadzone są intensywne przygotowania do przyszłorocznych uroczystych obchodów 90-lecia powołania Służby Więziennej.

3. **art. 17.** - proponowany art. 17 zaznaczyć jako ust. 1 i dopisać ust. 2 o treści: ***„powołanie lub mianowanie na stanowiska, o których mowa w ust. 1, następuje na pięcioletnią kadencję. Ponowne powołanie lub mianowanie na to samo stanowisko może nastąpić tylko raz".*** Związek zawodowy zdecydowanie opowiada się za wprowadzeniem kadencyjności na wszystkie stanowiska kierownicze w Służbie Więziennej, a w szczególności na wyższe stanowiska, o których mowa w Rozdziale 3 projektu ustawy. Analogiczne rozwiązania funkcjonują już od lat w innych służbach mundurowych, w tym także w wojsku, i skutecznie przeciwdziałają zjawiskom: korupcji, nepotyzmu, kumoterstwa, czy mobbingowi – o co nie jest trudno w formacji mundurowej.

4. **art. 27.1.** - dopisać zdanie: ***„po uzgodnieniu go z Zarządem Głównym związku zawodowego, o którym mowa w art. 30".*** Zasady etyki zawodowej, czy zasady postępowania i zachowania, obok niewątpliwych przesłanek służbowych, mają także wydźwięk moralny oraz społeczny i trudno byłoby pominąć w ich opracowaniu organizację zawodową, reprezentującą funkcjonariuszy.

5. **art. 49.3.** - wnioskujemy o ***zastąpienie wymogu posiadania wykształcenia wyższego zawodowego, dla korpusu chorążych, wykształceniem średnim.*** Identyczne rozwiązania występują we wszystkich służbach mundurowych. W chwili obecnej praktycznie wszystkie stanowiska w administracji aresztów śledczych i zakładów karnych są stanowiskami oficerskimi i chorążackimi. Natomiast w tak newralgicznym - i niezwykle istotnym dla prawidłowego i bezpiecznego funkcjonowania jednostek podstawowych - pionie służby, jakim jest dział ochrony, są to stanowiska podoficerskie. O przydatności funkcjonariuszy na tych stanowiskach świadczy nie posiadane wykształcenie (nawet wyższe, zdobywane na uczelniach cywilnych) lecz posiadane doświadczenie zawodowe, uzyskiwane w trakcie doskonalenia zawodowego i toku służby. To doświadczenie winno być gratyfikowane także możliwością awansu na kolejne stopnie służbowe, również chorążackie. Ponadto, funkcjonariusze pracujący na stanowiskach oddziałowych są przecież bezpośrednimi przełożonymi (dowódcami) dla kilkudziesięciu, a nawet kilkuset, osadzonych. Posiadany przez nich wyższy stopień służbowy jest także atrybutem w ich niezwykle uciążliwej i niebezpiecznej pracy.

6. **art. 56.2.** - wnosimy o skrócenie (wzorem innych służb mundurowych) czasokresów oczekiwania na ewentualny awans na stopniu służbowym. W szczególności gdy w projekcie proponuje się wprowadzenie daleko idącej zmiany (w porównaniu do rozwiązań zawartych w art. 52.1. dotychczasowej ustawy) i w miejsce słowa „następuje" wprowadza się słowa „może nastąpić". Dlatego też proponujemy aby okresy oczekiwania na awans w poszczególnych korpusach wynosiły:
   - ***w korpusie szeregowych - 1 rok***
   - ***w korpusie podoficerów - 2 lata***
   - ***w korpusie chorążych - 3 lata***
   - ***w korpusie oficerów - 4 lata.***

   Obecnie aby uzyskać maksymalny stopień, przewidziany dla korpusu podoficerskiego, należy pełnić wzorowo służbę przez co najmniej 18 lat, a w przypadku kontynuowania jej jeszcze w korpusie chorążych, potrzebna następnych 7 lat służby. Natomiast uprawnienia emerytalne funkcjonariusz nabywa już po 15 latach służby.

7. **art. 62.1.** - wnosimy o wydłużenie możliwości otrzymywania dodatku za wysługę lat, z dotychczasowych 20 lat do 30 lat, w wysokości:
   - ***f) 30% uposażenia zasadniczego - po 25 latach służby,***
   - ***g) 35% uposażenia zasadniczego - po 30 latach służby.***

   Analogiczne rozwiązania zostały już wprowadzone w Wojsku, a w innych służbach mundurowych prowadzone są prace nad ich wdrożeniem. Ponadto, wydłużenie możliwości otrzymywania dodatku za wysługę lat jest jednym ze sposobów na powstrzymanie doświadczonych funkcjonariuszy w służbie, co w niedalekiej perspektywie czasowej niewątpliwie przyniesie oszczędności w Budżecie Państwa. Obecnie w miejsce zwolnionego funkcjonariusza – któremu należy wypłacać emeryturę – trzeba przyjąć do służby inną osobę, której należy wypłacać uposażenie oraz poddać kosztownemu i wieloletniemu szkoleniu oraz doskonaleniu zawodowemu.

8. **art. 62.2.** - należy jednoznacznie ***określić, że do wysługi lat w Służbie Więziennej zaliczane są (na zasadach analogii) okresy służby w Wojsku i w innych służbach militarnych, wymienionych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, itd.*** Obecnie w uregulowaniach pragmatycznych, dotyczących funkcjonariuszy Służby Więziennej, istnieją odmienne podstawy do naliczania stażu służby: dla celów emerytalnych, do zaliczania wysługi lat, czy do otrzymania nagrody jubileuszowej. Należy bezwzględnie ujednolicić te zasady, gdyż są one powodem do rozbieżnych i dowolnych interpretacji.

   Podobnie należy jednoznacznie przesądzić (zgodnie z orzecznictwem administracyjnym), że czynna służba wojskowa to także nadterminowa służba wojskowa. Bez względu na formę odbywania zasadniczej służby wojskowej (terminowa lub nadterminowa) żołnierze ci spełniali przecież swój obywatelski

obowiązek wobec ojczyzny i nie powinni być traktowani odmiennie, na przykład przy ustalaniu wysokości dodatków o charakterze stałym.

9. **art. 62.** - wnosimy o dopisanie ust. 4 i 5, o treści:

   4. Funkcjonariuszowi można przyznać inne dodatki niż określone w ust. 1, w tym także o charakterze stałym, jeśli jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami, warunkami lub miejscem pełnienia służby.

   5. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia szczegółowe regulacje odnoszące się do warunków i trybu przyznawania, obniżania i cofania dodatków, o których mowa w ust. 4.

   Ze specyfiki organizacyjnej Służby Więziennej, oraz różnorodności zadań ustawowych, wynika potrzeba merytorycznie odmiennego oceniania realizacji zadań służbowych nie tylko przez poszczególne piony służby, ale również na poszczególnych stanowiskach służbowych, w szczególności tych funkcjonariuszy, którzy wykonują swoje obowiązki w stałym i bezpośrednim kontakcie z osobami pozbawionymi wolności, czy realizują zadania dowódcze i kierownicze, albo wyłącznie szkoleniowe.

   Z tego też powodu umieszczanie i szczegółowe określanie wszystkich tych odmiennych przesłanek, w tym samym dodatku, jest mało czytelne i nieracjonalne.

10. **art. 67.** - ***zapisy dotyczące „przeniesienia" i „delegowania" winny być uregulowane oddzielnie.*** W istocie są to dwa różne akty prawne. W obowiązującej aktualnie ustawie o Służbie Więziennej te uregulowania są także ujęte w tych samych artykułach, co sprawia problemy interpretacyjne nawet dla wyspecjalizowanych służb kadrowych.

11. **art. 80.2.** - ***fakultatywność tego zapisu należy zastąpić zasadą obligatoryjnego powierzania obowiązków***. W jednostce o zmilitaryzowanym charakterze nie może być dowolności w tym zakresie, w szczególności, że generalnie dotyczą one przypadków powierzania obowiązków na wyższych stanowiskach, lub stanowiskach dowódczych, z którymi wiąże się zwiększony stopień obowiązków i odpowiedzialności. Zasadą winno być także otrzymywanie uposażenia adekwatnego do zajmowanego (powierzonego) stanowiska.

12. **art. 81.1.** - wprowadzenie do ustawy zupełnie nowego uregulowania, dotyczącego instytucji ***„przeniesienia do dyspozycji"*** wymagałoby, naszym zdaniem, bardziej szczegółowego doprecyzowania wszelkich przesłanek, związanych z realizacją tego zapisu. Uważamy także, że podobnie jak w punkcie 11, stosowanie tego uregulowania winno być obligatoryjne.

13. **art. 82.2.2.** - ***zdecydowanie wnosimy o wykreślenie tej przesłanki***, skutkującej możliwością przeniesienia funkcjonariusza na niższe stanowisko, bez wymierzenia kary dyscyplinarnej, czy bez wcześniejszego stwierdzenia nie wywiązywania się z obowiązków służbowych. W aktualnych uregulowaniach ustawowych zapis ten też funkcjonuje, lecz jest postrzegany jako bardzo restrykcyjny, służący głównie do zastraszania funkcjonariuszy przez kadrę kierowniczą. Wystarczy bowiem sporządzenie jednej (najczęściej tendencyjnej) opinii służbowej, od której nie przysługuje prawo odwołania się do instytucji niezależnej od przełożonych (np.: do sądu), by pozbawić funkcjonariusza całego dotychczasowego dorobku służbowego.
Naszym zdaniem, uregulowania określone w art. 82.1. oraz 82.2.3. są przesłankami wystarczającymi aby skutecznie dyscyplinować i egzekwować właściwą postawę funkcjonariusza w służbie.

14. **art. 95.1.4.** - należy poprawić błąd językowy i ***zamiast „na karę dodatkową" wpisać „na środek karny"***.

15. **art. 105.** - wydaje się, że powinien znaleźć się w rozdziale odnoszącym się do stopni służbowych. Byłaby to regulacja bardziej przejrzysta.

16. **art. 107.2.** - wnosimy o ***wykreślenie ostatniego zdania o treści: „od opinii o służbie odwołanie nie przysługuje"***.

17. **art. 110.2.** - winno się dopisać słowa: ***„i właściwymi terytorialnie organami związku zawodowego, o którym mowa w art. 30"***. Ustawa z dnia 27 czerwca 1997r.o służbie medycyny pracy, w art. 7 tejże ustawy, nakłada na tę służbę obowiązek współdziałania ze związkami zawodowymi. Ochrona zdrowia i życia funkcjonariuszy jest wartością nadrzędną, dlatego też – w celu uniknięcia błędnej interpretacji – należy w projekcie ustawy wskazać, który związek zawodowy jest właściwy do nawiązania przedmiotowej współpracy. Ma to znaczenie też dlatego, że w resorcie spraw wewnętrznych, któremu podległe są komisje lekarski, dział kilkanaście związków zawodowych, reprezentujących zarówno funkcjonariuszy jak i pracowników tego resortu. Nie reprezentują one jednak funkcjonariuszy Służby Więziennej.

18. **art. 115.3.** - bezwzględnie należy po słowach: „w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy" ***dopisać zdanie o treści: „oraz dotyczących przeciwdziałaniu zjawiskom mobbingu"***. Brak w projekcie ustawy powyższego odniesienia się do Kodeksu pracy jest już, sam w sobie, bardzo symptomatyczny. W służbach mundurowych, zarządzanych i dowodzonych przecież w sposób arbitralny i hierarchiczny, bardzo łatwo jest przekroczyć granicę praworządnego egzekwowania powinności służbowych. Właśnie w tych formacjach zjawisko mobbingu powinno być zdecydowanie zwalczane, a funkcjonariusze winni być poddani szczególnej ochronie, gdyż codzienne

obcowanie z bronią może być niebezpieczne w skutkach, zarówno dla nich, jak i dla ich otoczenia. Natomiast brak w projekcie ustawy jakichkolwiek uregulowań (nawet na zasadach ogólnych, wynikających z Kp) dotyczących przeciwdziałaniu zjawiskom mobbingu stawia funkcjonariuszy w bardzo niekorzystnej (i niebezpiecznej) sytuacji.
Dotychczasowe doświadczenia w powyższej sprawie, przed polskimi sądami, wskazują jednoznacznie na konieczność określenia w ustawach pragmatycznych, które przepisy Kodeksu pracy mają zastosowanie wobec funkcjonariuszy.

19. **art. 122.1.** - zupełnie zbędnie określono godziny rozpoczynania służby w systemie jednozmianowym. Zapis ust. 2 powinien być normą, a nie wyjątkiem od ustawowej reguły.

20. **art. 129.** - chyba ***błędnie przywołano art. 135, a powinien być przywołany art. 128.*** O „przedłużonym czasie służby" jest mowa w art. 128, natomiast art. 135 poświęcony jest „gotowości do pełnienia służby".

21. **art. 129.** - wnosimy o zastąpienie kropki przecinkiem i dodanie zdania o treści: ***„który udzielany jest niezwłocznie, nie później niż do zakończenia okresu rozliczeniowego, o którym mowa w art. 119.1".*** Brak takiego uregulowania spowoduje zniwelowanie wieloletnich wysiłków ponoszonych przez Służbę Więzienną (i samych funkcjonariuszy) w celu ograniczenia liczby nadgodzin. Dlatego też, w miejsce stosowanego obecnie okresu rozliczeniowego, wynoszącego 4 tygodnie, wprowadza się 6 miesięczny okres rozliczeniowy. Zdaniem związku zawodowego jest to bardzo wygórowany okres i tym bardziej powinien być wystarczający do skutecznego rozliczenia czasu służby funkcjonariuszy, łącznie z rekompensatą godzin nadliczbowych.

22. **art. 139.2.2.** - mamy wątpliwości, czy zapis tego uregulowania dotyczy także funkcjonariuszy pełniących służbę w oddziałach dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami. Jeżeli nie to o taki zapis należy te uregulowanie uzupełnić. Służba w takim oddziale jest niezwykle wyczerpująca, stresogenna i niebezpieczna.

23. **art. 143.** - proponujemy uzupełnić o zdanie: ***„Jeżeli zwolnienie następuje w pierwszym półroczu funkcjonariusz jest zobowiązany do wykorzystania odpowiednio proporcjonalnej części urlopu".*** Większość funkcjonariuszy odchodzących ze służby, po nabyciu uprawnień emerytalnych, dokonuje tego w pierwszych dwóch miesiącach roku. Ma to związek z przysługującą im waloryzacją świadczeń emerytalnych. Przesunięcie zwolnienia ze służby, w celu wykorzystania całego urlopu, pozbawia ich tych uprawnień. Dlatego też wnioskowana przez nas zasada proporcjonalności jest adekwatna do oczekiwań i potrzeb funkcjonariuszy, jak również do konstytucyjnej zasady równości wobec prawa.

24. **art. 150.** - wnosimy o dodanie ust. 4 o treści:

4. Zwrot kosztów, o których mwoa w ust. 1, przysługuje również funkcjonariuszowi, któremu wstrzymano udzielenie urlopu wypoczynkowego.

Częstszym przypadkiem, występującym w służbie, jest nie odwołanie funkcjonariusza z urlopu wypoczynkowego, lecz nie udzielenie tego urlopu, nawet jeżeli był wcześnie planowany. Takie przypadki przewidziane są także w art. 149 projektu ustawy. Skoro zatem można funkcjonariuszowi nie udzielić urlopu, to należy zwrócić mu poniesione koszty, związane z dokonaniem: przedpłat, zakupu biletów, itp., analogicznie do przypadków odwołania go z urlopu.

25. **art. 159.2.** - ***słowa „może zezwolić" należy zastąpić słowami „zezwala"***. Jeżeli w ustawie określono szczegółowo przesłanki jakie powinny posiadać ewentualne zajęcia zarobkowe poza służbą, to brak jest podstaw do fakultatywności decyzji przełożonego. Ponadto, zezwolenie (lub brak zezwolenia) winno być wydawane w formie decyzji, od której funkcjonariusz mógłby się odwołać.

Z uwagi na niskie płace w Służbie Więziennej wielu funkcjonariuszy zmuszonych jest podejmować dodatkową pracę poza służbą. Konieczność wydania zgody (lub nie) na takie zajęcia zarobkowe wykorzystywana jest przez wielu przełożonych jako element dyscyplinujący funkcjonariuszy, bez brania pod uwagę merytorycznych przesłanek takiego zatrudnienia.

26. **art. 164.** - ***wnosimy o wykreślenie ust.4.*** Uzupełnienie ust. 3 o stowarzyszenia zagraniczne i międzynarodowe byłoby wystarczające, chociaż, naszym zdaniem, wykreślenie ust. 3 tez byłoby celowe. Jest to zbyt duże ograniczenie wolności obywatelskich funkcjonariusza, a dodatkowo pominięto fakt naszego członkowstwa w Unii Europejskiej.

Poza tym, niekiedy przynależność do stowarzyszeń, nawet zagranicznych, może nastąpić poza indywidualną decyzją (i wiedzą) funkcjonariusza. Tak może być np. w przypadku uzyskania członkowstwa, przez działający w Służbie Więziennej związek zawodowy, w organizacji społecznej posiadającej status stowarzyszenia.

27. art. **176.3.** - ***określone w projekcie kryteria są zbyt ogólnikowe, dające daleko idącą swobodę w ich interpretowaniu.*** Konieczne jest ich doprecyzowanie, lub uzupełnienie o zapis dotyczący uzgadniania decyzji z czynnikiem społecznym (związkiem zawodowym), albo przesądzić, że decyduje kolejność złożonych wniosków.

28. art. 177. - poprzez pominięcie uprawnień dla kierowników jednostek podstawowych, analogicznie jak rozwiązania w art. 189.4., ***nie stworzono podstaw prawnych do uzyskania pożyczki na cele mieszkaniowe***

dla ogółu funkcjonariuszy, zatrudnionych w aresztach śledczych, zakładach karnych oraz w ośrodkach szkolenia i doskonalenia kadr Służby Więziennej.

Powyższy błąd (zapewne przypadkowy) utwierdza nas jednak w przekonaniu – wyrażanym wcześniej wielokrotnie – że proponowane w Rozdziale 18 „Sprawy mieszkaniowe" rozwiązania mogą zaspokoić cele mieszkaniowe jedynie wąskiej grupie funkcjonariuszy, których stać będzie na spłatę pożyczki. Projektodawca, wzorując się na rozwiązaniach przyjętych w sądownictwie, nie uwzględnił faktu znacznej różnicy płac pomiędzy sędzią a funkcjonariuszem Służby Więziennej.

Ponadto, funkcjonariusze Służby Więziennej, jako jedyni spośród służb mundurowych, zostaną pozbawieni:

- ustawowego prawa do lokalu mieszkalnego,
- równoważnika z tytułu braku mieszkania,
- równoważnika za remont zajmowanego lokalu mieszkalnego.

29. **art. 191.3.** - ***brak jest konkretyzacji zapisu***: skąd mają pochodzić środki finansowe na ten cel i w jakiej wysokości może być przyznawana pomoc, ani kto podejmuje decyzje w sprawie przyznania tego świadczenia pieniężnego. Rozwiązania zaproponowane w art. 211 projektu odnoszą się przecież wyraźnie jedynie do przypadków, kiedy śmierć funkcjonariusza nastąpiła „w związku ze służbą", a nie „w razie śmierci funkcjonariusza".

30. **art. 195.** - wnosimy o dopisanie punktu 5 o treści:

5). Zwolnienia lekarskiego, na skutek choroby lub wypadku, wynoszącego do 15 dni w ciągu roku. Jeżeli choroba lub wypadek powstały w związku z pełnieniem służby obniżenia nagrody rocznej nie stosuje się.

Takie rozwiązanie funkcjonuje już aktualnie od szeregu lat i brak jest merytorycznych przesłanek do jego likwidacji. Brak uwzględnienia naszej propozycji może spowodować wiele nielogicznych sytuacji, kiedy funkcjonariusz będzie ponosił konsekwencje finansowe za wzorowe wykonywanie swoich obowiązków.

Na przykład nagroda roczna będzie obligatoryjnie obniżana funkcjonariuszowi, który uległ wypadkowi w służbie, w trakcie dokonywania czynu, za który – w oparciu o art. 201 – należałoby mu udzielić nagrody uznaniowej. Pod warunkiem jednak, że jednostka organizacyjna będzie posiadała środki finansowe na realizację tej nagrody.

Ponadto, uregulowania art. 194.1. wskazują wyraźnie, że nagroda roczna przysługuje za należyte wykonywanie obowiązków służbowych, a nie za frekwencję.

31. **art. art. 197.3.b.** - konsekwencją zgłoszenia uwagi w punkcie 13 winno być ***wykreślenie podpunktu b***).

32. **art.202.** - wnosimy o dopisanie zadania o treści: ***„oraz stanowisko organizacji związkowej".***

33. **art. 204.2.2.** - należałoby ***uszczegółowić i wymienić wszystkie okresy zaliczane do stażu jubileuszowego***. O problemach z różnorodnym interpretowaniem przepisów dotyczących zaliczania stażu służby pisaliśmy już powyżej w punkcie 8.

34. **art. 211.2.** - zupełnie nie jest dla nas zrozumiały powód wyłączenie dzieci uczących się w szkołach podstawowych i gimnazjalnych. Właśnie w tym okresie, potrzeby i wydatki wydają się być najbardziej pożądane. Dzieci szybko rosną, zmieniają szkołę, itp, a nie mogą przecież – podobnie jak ich starsi koledzy – pomagać rodzinie, poprzez podjęcie zajęcia zarobkowego. Argumentem nie może być także kwestia finansowa, gdyż (analizując skalę zjawiska) nie byłoby to duże obciążenie dla budżetu więziennictwa.
Poza tym, bardzo istotne w takich sytuacjach są aspekty moralne, które należy wziąć pod uwagę, bez względu na ewentualne koszty finansowe.
Dlatego też proponujemy inną treść ust. 2:

> ***2. Pomoc finansowa, o której mowa w ust. 1, przysługuje na okres kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia.***

35. **art. 216.5.** - ***wnosimy o wykreślenie ust. 5***. Proponowany w projekcie zapis jest sprzeczny z zasada postępowania administracyjnego – iż wykonaniu podlegają decyzje ostateczne, a nie decyzje od których przysługują środki odwoławcze. Projektodawca nie przewidział także możliwych skutków wykazania wadliwej decyzji nieostatecznej, np. o zwolnieniu funkcjonariusza ze służby. Dlatego też, dla bezpieczeństwa obrotu prawnego, należy pozostawić obowiązujące aktualnie uregulowanie, a zatem wykreślić ust.5.

36. **art. 217.** - ***zdecydowanie sprzeciwiamy się wprowadzeniu instytucji „rozkazu personalnego”***, która jest charakterystyczna, ale wyłącznie dla wojska. Nie występuje ona w innych służbach paramilitarnych. Ponadto projektodawca proponuje, aby od rozkazu personalnego nie przysługiwał żaden środek odwoławczy. Trudno zgodzić się nam na tak ogromną i wyidealizowaną wiarę w nieomylność przełożonych. Jest to nierealne.
Poza tym, powyższa propozycja jest sprzeczna z zasadą dwuinstancyjności postępowania administracyjnego i pozbawia funkcjonariusza prawa do skorzystania z drogi odwoławczej, a także pozbawia go (jako pełnoprawnego obywatela) dostępu do drogi sądowej, co jest sprzeczne z Konstytucją.
Nie znajdujemy żadnych merytorycznych argumentów do zmiany stosowanych dotychczas regulacji spraw osobowych funkcjonariuszy.
Zdaniem związku zawodowego, ewentualne wprowadzenie „wojskowych” uregulowań, ograniczających dodatkowo uprawnienia funkcjonariuszy, winno być wcześniej poprzedzone propozycjami zrównania innych uprawnień, w tym socjalnych i finansowych.

37. **art. 220.** - ***wnosimy o wykreślenie uregulowań zawartych w ust.3 i 4.*** Praktycznie nie jest możliwe, aby przy takiej populacji stanowisk służbowych nie można byłoby znaleźć dla funkcjonariusza stanowiska równorzędnego lub wyższego. Przecież to z winy służby został on pozbawiany swojego wcześniejszego stanowiska. Proponowanie zaś, w ust. 4 zwolnienie funkcjonariusza, w przypadku braku jego zgody na przeniesienie na niższe stanowisko, jest rozwiązaniem nie do przyjęcia. Oznaczałoby to, że wszelkie możliwe konsekwencje: natury moralnej i finansowej ponosiłby wyłącznie funkcjonariusz, a to przecież po stronie służby winien być obowiązek całkowitej naprawy skutków uchylonych decyzji.

38. **art. 221.1.** - ***proponujemy okres 6 miesięcy zastąpić okresem co najmniej 1 roku***, z uwagi na dotychczasowe doświadczenia, świadczące o znacznie dłuższej (nawet niż 1 rok) przewlekłości toczących się spraw.

39. **art. 228.** - wnosimy o wykreślenie ust. 7 w całości, a w ust. 6 słów: „***udokumentowaną w formie notatki***". Proponowana w projekcie forma dokumentowania rozmowy dyscyplinującej, w postaci „notatki" wpinanej do akt funkcjonariusza, jest niczym innym jak wprowadzeniem dodatkowej (poza ustawowej) kary dyscyplinarnej, które określone są szczegółowo w art. 232. Ponadto, propozycji tej brak jest logicznej konsekwencji wobec innych uregulowań, zawartych w projekcie ustawy.
I tak, za czyn „mniejszej wagi", za który nie jest wymierzana nawet najniższa kara dyscyplinarna, jaką jest nagana, wpina się do akt notatkę na okres 1 roku. Natomiast czyn „większej wagi", za który wymierzono karę dyscyplinarną nagany, jest zacierany po upływie już 6 miesięcy (art. 261.2.1.), a orzeczenie jest usuwane z akt po tym samym okresie (art. 261.7.)
Poza tym, art. 233 przesądza, że kara nagany polega właśnie na „przeprowadzeniu rozmowy dyscyplinującej", która jest dokumentowana wydaniem orzeczenia o wymierzeniu kary. Rozmowa dyscyplinująca, za czyn „mniejszej wagi" – aby zachować swój charakter ostrzegawczy – powinna pozostać poza aktami funkcjonariusza.

40. **art. 244.** - ***wnioskujemy o wykreślenie w ust.3 pkt 3.*** Nie widzimy uzasadnienia, aby dla ścisłej kadry dyrektorskiej i kierowniczej stwarzać uprzywilejowane zasady powoływania rzeczników dyscyplinarnych. W aresztach śledczych i zakładach karnych stopień majora, lub wyższy, mogą posiadać wyłącznie dyrektorzy i niektórzy kierownicy. W małych i średnich jednostkach byłby nawet kłopot ze znalezieniem (i wyznaczeniem) takiego rzecznika.
Uważamy, że dla ogółu kadry oficerskiej wystarczającym rozwiązaniem będzie możliwość wyznaczenia innego oficera (nawet podporucznika) na rzecznika dyscyplinarnego.

41. **art. 256.1.** - ***w miejsce słów: „może powołać" wnosimy o wprowadzenie uregulowania: „powołuje".*** Sprawy dyscyplinarne, a w szczególności prawo do skutecznej obrony funkcjonariuszy, są bardzo istotne dla związku zawodowego. Skoro zaś projektodawca wprowadza, w miejsce funkcjonujących obecnie Sądów Dyscyplinarnych, instytucję „Komisji", z udziałem przedstawicieli związku zawodowego, to powoływanie takiej Komisji winno być obligatoryjne, a nie odstępstwem od reguły. Z uwagi specyfikę służby mundurowej, jej hierarchicznego podporządkowania służbowego, nie można spraw dyscyplinarnych pozostawić wyłącznie swobodnej woli przełożonych, nie zainteresowanych przecież powodzeniem procedur odwoławczych. Byłoby to zbyt dalekie ograniczenie funkcjonariuszy do prawa obrony.

42. **art. 261.2.1.** - proponujemy ***skrócić okres zatarcia kary nagany do 3 miesięcy*** (w miejsce 6 miesięcy), tak jak to ma miejsce w dotychczasowych uregulowaniach dyscyplinarnych. Kara ta polega jedynie na przeprowadzeniu rozmowy wychowawczej, dlatego też konsekwencje finansowe, takiej rozmowy, nie powinny być aż tak dotkliwe.

43. **art. 261.3.1.** - proponujemy aby ***w miejsce 3 miesięcy wpisać 2 miesiące,*** co byłoby konsekwencją przyjęcia wniosku z punktu 41.

44. W projekcie ustawy zupełnie pominięto problematykę szkolenia i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy. Są to sprawy niezwykle istotne dla prawidłowego funkcjonowania więziennictwa, a w szczególności dla realizacji zadań, jakie ustawodawca postawił przed Służbą Więzienną.
Naszym zdaniem, konieczne jest bardziej wnikliwe uregulowanie, w randze ustawy, przynajmniej takich kwestii jak: nabór funkcjonariuszy, zasady szkolenia, czy skutki negatywnych wyników szkolenia, itp.

Za Zarząd Główny NSZZ FiPW:

PRZEWODNICZĄCY
ZARZĄDU GŁÓWNEGO
Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego
Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa

Bronisław Ogonek-Obierzyński